

למידה בונה אדם
המזכירות הפדגוגית
אגף א' מורשת

מדינת ישראל
משרד החינוך
הפיקוח על הוראת מחשבת ישראל

בס"ד – מעודכן ח' אב תשפ"ג 26.7.23

חוזר מפמ"ר מחשבת ישראל ממ"ד לשנה"ל תשפ"ד

שלום רב למורי ומורות מחשבת ישראל היקרים,

מקצוע מחשבת ישראל הוא אחד המקצועות במסגרת תוכנית הבגרויות הגמישה במקצועות המורשת, החברה והרוח. אנו מסתכלים בסיפוק על מה שנעשה עד היום בכיתות ובבתי הספר בהוראת מחשבת ישראל, מתוך מסירות, העמקה והשקעה רבה שלכם מורי המקצוע. מטרת ההתחדשות היא התאמה של תכנית הלימודים, דרכי ההוראה וההערכה לאתגרי דורנו.

חוזר מפמ"ר שלפניכם מחולק לשני חלקים. החלק הראשון שאתם קוראים עכשיו עוסק בתוכנית הבגרויות הגמישה ומיועד למורי ומורות כיתות י' בשנת תשפ"ד. החלק השני בהמשך הוא חוזר מפמ"ר 'רגיל' והוא מיועד למורי ומורות כיתות י"א- י"ב הממשיכים את הלימודים וההיבחות כרגיל ללא שינוי. אני מבקש לקרוא את שני החלקים כי שניהם משמעותיים לכולם.

- תכנית הבגרויות הגמישה (למורי כיתות י' בתשפ"ד).....2
- מתווה הלמידה למורי כיתות י"א י"ב בתשפ"ד.....10

למידה בונה אדם
המזכירות הפדגוגית
אגף א' מורשת

מדינת ישראל
משרד החינוך
הפיקוח על הוראת מחשבת ישראל

1. תכנית הבגרויות הגמישה (למורי כיתות י' בתשפ"ד)

תוכן העניינים:

- תכנית הבגרויות הגמישה תשפ"ד בשלושה נתיבים לכיתות י'
- פיתוח מקצועי
- אוכלוסיות מיוחדות
- חומרי למידה חדשים (הניסויי) לחטיבות הביניים

תכנית הבגרויות הגמישה התגבשה מתוך דיונים רבים אשר ניסו לשמר את הטוב הקיים ולבנות קומה נוספת. מקצוע מחשבת ישראל הוא מקצוע מכוון זהות. אנו מאמינים מאוד בתרומת לימוד המקורות, נכסי צאן הברזל של עם ישראל לתלמידנו, בשלב המכריע של התבררותם. מטרת תכנית הבגרויות הגמישה היא להעביר למורים סמכויות רבות יותר הקשורות לניהול דרך ההוראה וההערכה.

אנו מתפללים שהתוכנית החדשה, תאפשר לכם לממש את החזון שהביא אתכם לבחור בהוראה. ומאמינים שנצליח לחנך את בנינו ובנותינו לערכים ולבסס את זהותם האמונית דרך מקורות הלימוד מתוך מעורבות ואחריות.

[להרחבה על תכנית הבגרויות הגמישה באתר משרד החינוך](#)

[להצעות למערכי שיעור, הרחבה, מבחנים ומשימות בית ספריות באתר המפמ"ר](#)

תכנית הבגרויות הגמישה תשפ"ד בשלושה נתיבים לכיתות י'

על מי חלה תכנית הבגרויות הגמישה בשנה הבאה?

בשנת תשפ"ד תחול התוכנית החדשה רק על כיתות י'. ההמלצה היא לפרוס את לימוד מחשבת ישראל על פני כיתות י וי"א (תשפ"ד – תשפ"ה). פריסה זו חשובה כיוון שהיא מאפשרת לנו להיות בשיח אמוני עם תלמידנו לאורך שנתיים לפחות בתקופת התיכון. הנהלת החמ"ד ומפמ"ר מחשבת ישראל מבקשים וממליצים לא להיבחן במבחן חיצוני בכיתה י' כדי לא לגרום להפסקת לימוד האמונה בגיל צעיר. על פי הנחיית המזכירות הפדגוגית קיימת חובה להקצות לפחות שלוש שעות לפחות ללימוד ליחידת לימוד. **כיתות י"א י"ב ימשיכו בתשפ"ד כרגיל לפי התוכנית הישנה של דרכי ההערכה כאמור בחלקו השני של החוזר.** (30% - הערכה חלופית, 70% - היבחנות בית ספרית ואירועי הערכה נוספים בהתאם להחלטת המורים).

תכנית הבגרות הגמישה מאפשרת שלושה נתיבים:

תכנית הבגרות הגמישה, נתיב למידה דיגיטלי (בהכנה) ונתיב שותפי פיתוח. להלן פירוט הנתיבים:

1. תכנית הבגרות הגמישה

תכנית זו מציעה שני מתווים: המתווה הישן (טרום קורונה) והמתווה החדש. להלן פירוט המתווים:

בשני המתווים קיים [מיקוד למידה](#) המצמצם חלק מהמקורות.

כמו כן שני המתווים כוללים את ההערכה החלופית

א. מתווה ישן

המתווה מורכב מבחינה חיצונית והערכה חלופית:

1. בגרות חיצונית 038181

בית הספר בוחר בסך הכל שלושה פרקים עליהם תערך בחינת הבגרות החיצונית:

א. הפרק השני "אני מאמין".

ב. אחד מהפרקים הארוכים: ראשון / שלישי / רביעי / שישי.

ג. אחד מהפרקים הקצרים: חמישי / שביעי.

חוקי מענה: חלק ראשון 36 נקודות על פרק א/ ג/ ד / ו. יש להשיב על 2 שאלות מתוך 3.

חלק שני – פרק שני. 48 נקודות על פרק שני. יש להשיב על 3 מתוך 4 שאלות.

חלק שלישי – פרקים ג/ו. 16 נקודות. יש להשיב על שאלה אחת מתוך שתיים.

את הבגרות החיצונית במתווה הישן ניתן לעשות רק בכיתות י"א י"ב תשפ"ה תשפ"ו.

[דגם בגרות במתווה הישן](#)

2. הערכה חלופית

[דוגמאות להערכה חלופית](#)

הציון הסופי יכול שקלול של ציון הבגרות החיצונית עם הציון השנתי (70%) ואת ציון חלופת ההערכה (30%).

ב. מתווה חדש - תכנית הבגרות הגמישה

1. חטיבה ראשונה – בגרות חיצונית 50% סמל שאלון: 038-115 חטיבה זו תכלול את הפרק השני ואחד מהפרקים הארוכים: שלישי/ רביעי/ שישי.

חוקי מענה: חלק ראשון: 40 נקודות. יש לבחור נושא (פרק) אחד ולהשיב על 2 מתוך 3 שאלות.

חלק שני: 60 נקודות. הפרק השני "אני מאמין". יש להשיב על 3 מתוך 4 שאלות.

[דגם בחינה מתווה חדש](#)

אין מבחן מותאם על

2. חטיבה שניה – משימה מבוקרת 20% - חטיבה זו תתייחס לאחד הפרקים: ראשון/ חמישי/ שביעי. (ניתן לאחד בין פרקים).

המורה יבחר משימה מבוקרת אחת מתוך [מאגר משימות שיציע המפמ"ר](#). כרגע מופיעות המשימות

בפלטפורמת מודל לצפייה בלבד, אך בתחילת השנה הם יעלו לעבודה בשלוש הפלטפורמות הדיגיטליות

של משרד החינוך – מודל, גוגל ומייקרוסופט.

המשימות המבוקרות מציגות תבניות למטלות: עיתון על הוגה מן העבר, דף לימוד, נייר עמדה, הסכת, תוצר חזותי ופרזנטציה. חלק מהמשימות מיועדות לביצוע אישי וחלק קבוצתיות. המורה מחליט על איזה פרק

להחיל את המשימה שבחר – א/ ה / ז. למשימות אלו מחוון בדיקה. התלמידים יבצעו את המשימה בפלטפורמה הדיגיטלית של בית הספר. משרד החינוך יבדוק מדגם מתוך המשימות. מטרת המשימות, היא לגוון את דרכי ההערכה, אך גם את דרכי ההוראה. מדובר בהערכות מעצבות, שאינן רק מעריכות את ידיעת החומר, אלא מהוות חלק מתהליך הלמידה עצמו.

לרשותכם מסמך העשוי לסייע לכם להחיל את המשימה המבוקרת על התוכן שבו תבחרו:

[מסמך להחלת משימה מבוקרת על תוכן נבחר](#)

[הנחיות למשימות מבוקרות לעולים](#)

3. חטיבה שלישית – חלופת הערכה 30% - חלופת הערכה תתבצע אחד מהפרקים הארוכים: שליש/רביעי/שישי (ולא על פרק א').

אין לבחור את אותו פרק לשני אירועי הערכה.

למרות שניתן להיבחן בבגרות החיצונית **במתווה החדש** בכיתה י', הנהלת החמ"ד ממליצה ומבקשת להיבחן בבחינה החיצונית אך ורק החל מכיתה י"א הן כדי לא לסיים את לימוד האמונה, בגיל צעיר, והן על מנת להתאים את חומרי הלמידה לבשלותם הנפשית של התלמידים והתלמידות.

כאמור, בשני המתווים תמשיך להתקיים חלופת הערכה והיא תהווה 30% מהציון הכללי של היחידה.

בית הספר יוכל להחליט ש30 אחוזי הדיווח על ההערכה החלופית יוקדשו גם לתלמידאות, ולציון שנתי על ההכנה לבגרות (50 אחוזי הבגרות במתווה החדש הם של הבגרות החיצונית בלבד). במקרה כזה, על בית הספר להגיש את ציוני ההערכה החלופית בשנה בה התלמידים ניגשים לבגרות.

תשפ"ד (שנת הסתגלות) כיתות י'	
מתווה חדש	מתווה ישן
30% - חלופת הערכה	30% - חלופת הערכה
20% - משימה מבוקרת	70% - בגרות חיצונית לא ניתן להיבחן בכיתה י' במתווה הישן. ניתן יהיה להיבחן בעתיד רק בכיתה י"א או י"ב
50% - בגרות חיצונית (הנהלת החמ"ד ממליצה ומבקשת להיבחן החל מכיתה י"א)	
שותפי פיתוח, תמר, חלוצי הערכה - ממשיכים כרגיל ומהווים 100% ציון בגרות.	

למידה בונה אדם
המזכירות הפדגוגית
אגף א' מורשת

מדינת ישראל
משרד החינוך
הפיקוח על הוראת מחשבת ישראל

פיתוח מיומנויות למידה במשימה המבוקרת

מטרת החינוך בישראל לטפח לומד בעל ידע, מיומנויות וערכים שיאפשרו לו להתפתח לאדם משכיל, למצות יכולותיו ולתרום לחברה. **תפיסת הלמידה המתחדשת 2030** מגדירה את שלוש-עשרה המיומנויות שחשוב להקנות לבוגרים שלנו.

תהליך העבודה על המשימות המבוקרות מזמן לכס, המורים, הזדמנות נפלאה להקנות לתלמידים ידע לצד מיומנויות. כל אחת מהמשימות מקנה לתלמידים, נוסף על המיומנויות האורייניות, מיומנויות רגשיות וחברתיות, כגון מודעות עצמית ותחושת מסוגלות, הכוונה עצמית ויכולת לעבוד בצוות.

בשנה"ל תשפ"ד ינתן דגש להקניית המיומנויות:

- **אוריינות הלשונית**, המהווה בסיס ללימוד תחומי הדעת במדעי הרוח.
- **חשיבה ביקורתית** החיונית לצמיחתם של בוגרים המסוגלים לנסח טיעון מנומק, לחוות דעה, לקבל החלטות ולחשוב באופן עצמאי.
- **מיומנות החשיבה היצירתית** המאפשרת טיפוח גמישות מחשבתית, סקרנות ומקוריות.
- **אוריינות המידע** המסייעת לתלמידינו להתמודד עם שפע המידע המתחדש חדשות לבקרים – לאתר מידע, להעריך את המידע ולהציג מידע באופן ברור, חוקי והוגן.
- **אוריינות הדיגיטלית** שרכישה על ידי התלמידים מאפשרת לאתר מידע איכותי ומהימן להתנהל ברשת באופן מושכל, הוגן ומכבד.

אנו קוראים לכם להצטרף למגוון השתלמויות שעניינן הצעות לדרכי הטמעת המיומנויות בהוראה בכיתה.

תכנית תהל"ה (הוראה, למידה, הערכה)

חלק ניכר מההוראה בכיתה תלוי בהגדרת המטרות ובתכנון נכון. תכנית תהל"ה עשויה להיות בסיס שיעזור לנו לתכנן את הוראת כל אחת מהיחידות במחשבת ישראל בכיתות. התוכנית מצהירה על הכוונות שלנו מבחינת השאלות הגדולות, או הרעיונות הגדולים שסביבם נרצה ללמד ולבנות את המשימות, משך ההוראה, ודרך ההוראה והלמידה שבה נבחר לכל אחת מהיחידות. כדאי מאוד לשבת בצוותי ההכנה לשנה הבאה, ולבנות את תכנית הלמידה לכל השנה, או לכל אחת מיחידות הלימוד. כמו כן חשוב מאוד להחליט על מטרות בתחום המיומנויות שנרצה ללמד בכל אחת מיחידות הלימוד. מצ"ב **מסמך ריק של תהל"ה** כבסיס לתכנון שלכם את תכנית ההוראה וההערכה. (כדי שתוכלו לערוך את המסמך היכנסו ל"קובץ" "ייצירת עותק" וכך יהיה לכם קובץ משלכם.)

בקישור להלן הצעה של דוגמא **לתוכנית תהל"ה**

דוגמאות למיומנויות למידה כלליות ובמחשבת ישראל בפרט ניתן לראות: [במיפוי המיומנויות המפורט של משרד החינוך כאמור בסעיף הקודם](#), [במפת האסטרטגיות של אגף א' במזכירות הפדגוגית](#) ו [sel חמ"ד](#),

2. נתיב למידה שני: נתיב למידה דיגיטלי

בנתיב זה הלמידה נעשית באופן מתוקשב והמורה מלווה את למידת התלמידים באופן אישי. בשעה טובה קיבלנו אישור ליצירת נתיב למידה מתוקשבת. אך בשנת תשפ"ד הנתיב לא רלוונטי עבורנו.

3. נתיב למידה שלישי: נתיב מורים שותפי פיתוח

נתיב זה מיועד למורים המעוניינים לבנות תכנית הוראה, למידה והערכה חדשנית המבוססת על תכנית הלימודים, אך ייחודית לבית הספר ושונה מהנתיבים המתוארים לעיל. [להרחבה על נתיב זה ועל הדרישות תוכלו לקרא בקישור זה](#). דוגמאות לתוכנית במחשבת ישראל תוכלו לראות [בקישור זה](#). הנתיב מבוסס על הידע והניסיון שהצטברו בתוכניות תמ"ר וחלוצי הערכה, אך השאיפה היא גם לפרוץ דרכים חדשות. מורים המעוניינים להצטרף למסלול זה בשנת תשפ"ד מוזמנים למלא את השאלון [בקישור זה](#) ולהציג את תוכניתם לאישור. (מועד ההצטרפות לתשפ"ד הסתיים). על מורים המשתתפים במסלול זה להסביר מדוע תוכניתם היא תוכנית פורצת דרך, מהם הערכים והמיומנויות שהם רוצים לקדם, האם ומדוע הם אינם יכולים לקיימה במסגרת הלימודים הרגילה ולהירשם להשתלמות בנושא לפני תחילת שנת הלימודים.

פיתוח מקצועי

בתשפ"ד יתקיימו השתלמויות חדשות במסגרות הבאות: מערכת מצפן, למידת יחידות עצמאיות במסגרת ה"כוורת" (כמפורט בהמשך), השתלמויות מפמ"ר, איחוד מול ייחוד, השתלמויות מחוזיות ועוד. ההשתלמויות יעסקו בלמידה עצמאית ושיתופית ויתנו כלים להוראה בנתיב למידה מתחדשת. כמו כן תיפתח קהילת מורים למורי ההגבר בתוכנית הניסויית. המפמ"ר מעדכן על השתלמויות בתחום מחשבת ישראל דרך המייל של מורי מחשבת ישראל ודרך [קבוצת הווטסאפ](#).

מערכת מצפן

בשנת הלימודים תשפ"ג, נפתחה מערכת מצפן, מערכת חדשה לניהול הפיתוח המקצועי. המערכת מחוברת למערכות ניהול ידע של המשרד ותאפשר תכנון וניהול תהליכי הפיתוח המקצועי מבוססי נתונים ומותאמים לצרכי בית הספר כארגון ועובד ההוראה כפרט.

ההרשמה של כל מורה לתהליכי הפיתוח המקצועי תהיה דרך פורטל עובדי הוראה במרחב פיתוח מקצועי והדרכה. עובד ההוראה ייכנס באמצעות ההזדהות אחידה, ויוצע לו מגוון אפשרויות הלמידה המותאמות לצרכיו, בהתאם למקצוע ההוראה, התפקיד והשיוך המוסדי.

למידה בונה אדם
המזכירות הפדגוגית
אגף א' מורשת

מדינת ישראל
משרד החינוך
הפיקוח על הוראת מחשבת ישראל

הכוורת - על יסודי

בשנה האחרונה הוקמה עבור מורי העל יסודי חט"ב והתיכונים, פלטפורמת למידה לפיתוח מקצועי, מקוונת חדשנית, במנות קטנות ובהתאמה אישית.

בכוורת יחידות א-סינכרוניות מקוונות, מושקעות וידידותיות, של 3 שעות למידה עצמית בבית בכל זמן ומכל מקום, והמורה יכול לבחור לעצמו את התכנים שהוא חושב שיסייעו לו באופן מקצועי, תוך צבירת גמול.

הפלטפורמה פתוחה עבור כלל עובדי ההוראה כבר עכשיו, ובהדרגה עולים בה יותר ויותר תכנים העוסקים בהענקת כלים למורים לעקרונות פדגוגיים, תפיסות חינוכיות ומיומנויות כמו: לומד עצמאי, למידה בינתחומית ורב תחומית, חשיבה וחקר, רעיונות גדולים, SEL בתחומי הדעת, מיומנויות כתיבה, המורה כמנחה, מיומנויות 2030 ועוד.

ניתן ללמוד באמצעות הכוורת באחד מ4 ערוצים:

א. **הערוץ הגמיש** - המורה בוחר יחידות לפי צרכיו, רצונו ורצונותיו, בליווי מנטור המסייע למורה בדרכו, ומהווה כתובת אנושית לתמיכה, ועידוד. מסלול זה כבר פתוח ללמידה החל מתחילת יולי!

ב. **הערוץ המשולב** - מסלול המשלב בין יחידות ותכנים הנלמדים במסגרות אחרות (השתלמויות בית ספריות | פסגות | מפמ"רים | אחר) ויחידות מתאימות בכוורת, או יחידות לבחירת המורה בכוורת. ניתן יהיה לשלב יחידות כוורת בהשתלמויות בית ספריות.

ג. **הערוץ הממוקד** - השתלמויות מקוונות מונחות של 30 שעות, לפי נושא/מסלול או תוכן מוגדר. מידע בנושא הערוצים הממוקדים בתחום הדעת ניתן לקבל מהמפמ"ר וצוות המדריכים.

ד. **למידה עצמית, ללא גמול** - פתוחה תמיד לכל מורה, 365 ימים בשנה 24/7.

במחשבת ישראל עלו לכוורת בשעה טובה חמש יחידות חדשות ויחידות אחרות – בהכנה. לבקשת מורים בנינו יחידות העוסקות בשאלות יסוד באמונה, בתכנים על הוגים שיכולים לסייע לחלק מהמשימות המבוקרות, ועוד. מוזמנים להיכנס ולהתרשם מהפלטפורמה והעושר שמתחיל להיווצר ועוד ילך ויגדל, וחוויות למידה חדשנית ומהנה.

לסרטון הסבר [לחצו כאן](#)

להתרשמות מהסביבה וצפיה בתכני מחשבת ישראל המתעדכנים [לחצו כאן](#)

להרשמה למסלול הגמיש בסמסטר קיץ [לחצו כאן](#)

סמלי שאלונים מחשבת ישראל חמ"ד

סמל ראשי 038180

משימה מבוקרת (פרקים ראשון/ חמישי/ שביעי) 038111

למידה בונה אדם
המזכירות הפדגוגית
אגף א' מורשת

מדינת ישראל
משרד החינוך
הפיקוח על הוראת מחשבת ישראל

הערכה חלופית 038183

בחינה חיצונית אמונה וגאולה 50% 038115

בחינה חיצונית אמונה וגאולה 70% 038181

נבחני משנה אמונה וגאולה 038182

הגבר יחידה חיצונית (תורה ומצוות, תפילה וחגים, מחליפה את התוכנית הישנה) 038371

נבחני משנה הגבר יחידה חיצונית שיש להם חלופת הערכה 038381

נבחני משנה הגבר יחידה חיצונית לנבחנים שאין להם חלופת הערכה 038382

שותפי פיתוח 038158

תכנית גפ"ן

מערכת החינוך הישראלית הטמיעה בשנת הלימודים תשפ"ג את תכנית הגפ"ן – גמישות ניהולית פדגוגית. בית הספר, מקבל מעתה משאבים בסלים שונים לטובת העשייה החינוכית – לימודית בבית ספר, ויכול להתאים את הדגשים, הצטיידות בית ספרית ואת התוכניות אותם יפעיל, לאוכלוסיית התלמידים והמורים ולקהילה בהם הם פועלים.

בשנת תשפ"ד מקצועות המח"ר בחטיבה העליונה, כולל מחשבת ישראל, אינם כפופים למערכת גפ"ן, וההדרכה תהיה כבשנים קודמות.

אנו נסייע בתהליכי ההוראה הלמידה והערכה אותם אתם מפעילים, תוך התאמה למסגרות החדשות. הפיתוח המקצועי וקהילות המורים ימשיכו לתת מענה פדגוגי למורים ולתמוך בהם. ביחד נבין את האתגרים וננסה למצוא להם פתרונות לשנה הקרובה בפרט, ולשנים הבאות בכלל.

חומרי למידה חדשים (תכנית ניסוי) לחטיבות הביניים

בשנת תשפ"ד יימשך הניסוי בחטיבות הביניים בלימוד חוברת "הארת הלב" שנכתבה בשיתוף עם "לב לדעת". החוברת עוסקת בנושא אמונה, תפילה וערכו של השיח המשותף, ומלווה באסטרטגיות למידה מגוונות ויפות שנועדו להפנים את חומרי הלמידה בלבבות התלמידים והתלמידות. [קישור לקובץ שיעור לדוגמא](#) המעוניינים להצטרף לתוכנית הניסוי בחטיבת הביניים יפנו למפמ"ר מחשבת ישראל הרב ד"ר יוחאי רודיק yohairu@education.gov.il

התאמת התוכנית לאוכלוסיות מיוחדות

עולים חדשים

במתווה הישן

חומר הלימוד של העולים החדשים הוא הפרק השני כפרק חובה לבגרות 70% ועוד פרק ארוך אחד לבחירה א/ג/ד/ו להערכה חלופית 30%.

במתווה החדש

למידה בונה אדם
המזכירות הפדגוגית
אגף א' מורשת

מדינת ישראל
משרד החינוך
הפיקוח על הוראת מחשבת ישראל

בגרות חיצונית 50% פרק שני בלבד

הערכה חלופית 30% על פרק ארוך לבחירה ג/ד/ו

[התאמת המשימות המבוקרות לעולים](#)

לרשותכם קישורים למסמכים המתייחסים למגוון האוכלוסיות:

[נהלים להתאמות בדרכי היבחנות](#)

[מסמך "יישום התאמות בדרכי היבחנות בבחינות הבגרות לתלמידים עם לקויות למידה והפרעת קשב"](#)

[חוברת "מלקויות ללמידה- התוכנית המערכתית"](#)

[חוברת "מודל התגובה להתערבות"](#)

למידה בונה אדם
המזכירות הפדגוגית
אגף א' מורשת

מדינת ישראל
משרד החינוך
הפיקוח על הוראת מחשבת ישראל

2. מתווה הלמידה למורי כיתות י"א י"ב בתשפ"ג

מורים ומורות יקרים!

לקראת שנת הלימודים החדשה אני שולח לכם הנחיות ועדכונים. אבקש לקרוא בעיון.

- בימים אלו סיימנו את שנה"ל תשפ"ב, לאחר התמודדות ומאמץ גדול של כולנו להגיע ללמידה מיטבית, למרות האתגרים המורכבים שהציבה בפנינו **מגפת הקורונה**. אני מבקש **להודות לכולכם מעומק הלב**, על המאמץ שהשקעתם בשנה החולפת, הן במסגרת הלמידה מרחוק והן במסגרת דרכי ההערכה בסוף השנה. לקראת שנה"ל תשפ"ג אנו מתארגנים במספר מסלולים הכוללים למידה פנים אל פנים ולמידה מרחוק. בחוזר זה תוכלו למצוא הנחיות כלליות וקישורים להעשרת חומרי הלמידה: מצגות, סיכומים, סרטונים ומערכי שיעור.
- **תכנית הבגרות הגמישה תתחיל משכבת כיתות י' תשפ"ג ולא תחול על שכבות י"א-י"ב. לפיכך, החוזר שלהלן מיועד לשכבות י"א-י"ב בלבד.**
- אתם מוזמנים להיעזר בצוות ההדרכה המסור (רשימת המדריכים מצורפת בסוף החוזר) ובמקרה הצורך להיות איתי בקשר.
- אשמח לעזור לכל בקשה. מספר הטלפון הנייד שלי: 050-6283216 השורות הכתובות **בצבע אדום** מציינות את החידושים במקצוע בשנים האחרונות.
- באתר "מחשבת הלב" – תמצאו עושר רב: הודעות שוטפות, רעיונות לשיעורים, דפי עבודה ומצגות לכל אחד מהמקורות בחוברת "אמונה וגאולה" הנחיות והצעות להערכות חלופיות, מידע ותוכן למבחנים, מתכונות וסיכומים של חומרי הלימוד – **באתר החדש**

אנחנו מאחלים לכם שנת לימודים פורייה ומשמעותית.

באהבה רבה

הרב ד"ר יוחאי רודיק
מפמ"ר מחשבת ישראל

למידה בונה אדם
המזכירות הפדגוגית
אגף א' מורשת

מדינת ישראל
משרד החינוך
הפיקוח על הוראת מחשבת ישראל

מתווה הלמידה למורי כיתות י"א י"ב בתשפ"ד

מורים ומורות יקרים!

לקראת שנת הלימודים החדשה אני שולח לכם הנחיות ועדכונים. אבקש לקרוא בעיון.

- רפורמת התחדשות הלמידה תתחיל משכבת כיתות י' תשפ"ד ולא תחול על שכבות י"א-י"ב. לפיכך, החוזר שלהלן מיועד לשכבות י"א-י"ב בלבד.
- אתם מוזמנים להיעזר בצוות ההדרכה המסור (רשימת המדריכים מצורפת בסוף החוזר) ובמקרה הצורך להיות איתי בקשר.
- אשמח לעזור לכל בקשה. מספר הטלפון הנייד שלי: 050-6283216 השורות הכתובות **בצבע אדום** מציינות את החידושים במקצוע בשנים האחרונות.
- באתר "מחשבת הלב" – תמצאו עושר רב: הודעות שוטפות, רעיונות לשיעורים, דפי עבודה ומצגות לכל אחד מהמקורות בחוברת "אמונה וגאולה" הנחיות והצעות להערכות חלופיות, מידע ותוכן למבחנים, מתכונות וסיכומים של חומרי הלימוד – **באתר החדש**. כמו כן, ניתן למצוא באתר חומרי העשרה ליחידת ההגבר ומידע ביחס לרפורמה ותוכנית הברגות הגמישה.

אנחנו מאחלים לכם שנת לימודים פורייה ומשמעותית.

באהבה רבה

הרב ד"ר יוחאי רודיק
מפמ"ר מחשבת ישראל

למידה בונה אדם
המזכירות הפדגוגית
אגף א' מורשת

מדינת ישראל
משרד החינוך
הפיקוח על הוראת מחשבת ישראל

תוכן עניינים

- מועדי בחינות הבגרות.....13
- יחידת אמונה וגאולה [סמל ראשי : 038180].....13
- קישורים :.....13
- קובץ הוגי יהדות המזרח.....14
- מבחנים מותאמים והתאמות לתלמידים עם לקויות למידה והפרעת קשב.....14
- שאלות עמ"ר ומדגם שאלות עמ"ר.....15
- נהלים וחלופות הערכה - שאלון : 038183.....15
- שילוב המעורבות החברתית בהערכה החלופית בתחומי הדעת.....16
- עולים חדשים [סמל ראשי : 038180] - סמל שאלון : 038184.....16
- נבחני משנה.....17
- נבחנים אקסטרניים [סמל ראשי : 038180] – ביחידת אמונה וגאולה – שאלון 038182.....17
- יחידות ההגבר [סמל ראשי : 038580].....17
- עולים חדשים - רמת הגבר [סמל ראשי : 038340].....19
- בתי ספר הנבחנים בהגבר הן במחשבת ישראל והן בספרות.....19
- השכלה כללית לכתות י' – סמל שאלון 02083 ומדווח בטופס מקוון 9545.....19
- תוכניות תמ"ר וחלוצי הערכה : סמל שאלון 038188.....19
- תכנית לימודים במחשבת ישראל ממ"ד למתגיירים.....19
- כניסה לאתרים.....20
- השתלמויות וימי עיון.....20
- קישור לתיק תוכניות לימודים במחשבת ישראל תשפ"ד.....20
- שימה ודרכי התקשרות עם מדריכי מחשבת ישראל.....20
- סמלי השאלונים במחשבת ישראל :.....22

1. מועדי בחינות הבגרות

מידע על בחינות הבגרות לשנה"ל תשפ"ד יפורסם בחוזר זה לאחר שנדע פרטים בנידון. בשנה"ל תשפ"ד יחידת הבסיס (שאלון 038181) תהיה בהיבחנות בית ספרית ולא בהיבחנות חיצוניות. שאלוני ההגבר (038371, 038382), יהיו בהיבחנות חיצוניות.

2. יחידת אמונה וגאולה [סמל ראשי: 038180]

יחידת "אמונה וגאולה" היא יחידת חובה בכל מוסדות החמ"ד.

לבחינת הבגרות ילמדו:

פרק חובה – פרק שני, **שני פרקים ארוכים** (מתוך פרקים ראשון/שלישי/רביעי/שישי), **פרק קצר** (מתוך הפרקים חמישי/שביעי).

סמל שאלון: 038181

בשאלון זה התלמיד יענה על שלושה חלקים:

חלק 1 - שתיים מתוך שלוש שאלות לכל שאלה 18 נקודות, סה"כ 36 נקודות.

בפרק זה שאלות על הפרקים הארוכים (כנ"ל). הנבחן עונה על פרק **אחד** מארבעתם - הפרק הנלמד בכיתתו.

חלק 2 – שלוש מתוך ארבע שאלות לכל שאלה 16 נקודות, סה"כ 48 נקודות. בפרק זה שאלות על הפרק השני – "אני מאמין" - (פרק זה הוא חובה לכולם)

חלק 3 – שאלה אחת מתוך שתיים סה"כ 16 נקודות. בפרק זה שאלות על הפרקים הקצרים (כנ"ל).

התלמיד יענה אך ורק על הפרקים שנלמדו בכיתה ולא היו בחלופות הערכה. משרד החינוך מפעיל מנגנון בקרה בנושא זה.

הערות חשובות לקראת שנת הלימודים תשפ"ד:

- א. כאמור לעיל בשנת תשפ"ד ההיבחנות בשאלון 038181 תהיה היבחנות בית ספרית. כל המורים והמורות מחויבים לשמור על רמה נאותה ומכובדת של הלמידה, ההיבחנות וחלופות ההערכה.
- ב. מערך הפיקוח וההדרכה של מחשבת ישראל עומדים לרשות המורים בכל נושא וישתדלו בע"ה לשמור על קשר אישי עם כל אחד מהמורים.
- ג. כל המורים והמורות מתבקשים ללמוד עם התלמידים את קטעי המקורות השונים בתוך הספר ובשום אופן לא להסתפק רק בסיכומים לקראת הבגרות, משרד החינוך מחויב אך ורק לספר הלימוד "אמונה וגאולה" ולא לסיכומים, ככל שיהיו משובחים, המופצים בין כתלי בתי הספר. כל מורה ימצא את הדרך היעילה ביותר עבור תלמידיו להבנת והפנמת החומר הנלמד.

3. קישורים:

- א. [אתר מפמ"ר מחשבת ישראל ממ"ד](#)
- ב. [אתר "מחשבת הלב"](#)

4. קובץ הוגי יהדות המזרח

משרד החינוך ממשיך במדיניות יישום ועדת הסיפור השלם (ועדת ביטון). מטרת היישום הוא שכל תלמיד במערכת החינוך יכיר את הסיפור הישראלי השלם הכולל גם את העושר התרבותי, החברתי וההיסטורי של קהילות יהדות ספרד והמזרח. בשנת הלימודים תשפ"ב נמשיך בהעמקת יישום ועדת הסיפור השלם (ועדת ביטון). בתחום הדעת שלנו, באמצעות שילוב שאלות על הוגי יהדות המזרח בבחינות הבגרות.

לכל המורים נשלח בשעתו קובץ הוגי יהדות המזרח (בהמשך להחלטות ועדת ביטון) הקובץ מכיל הוגים אלו: הרב יהודה ליאון אשכנזי – ("מניטוי"), הרב יוסף חיים מבגדאד – ("בן איש חי"), הרב אליהו בן אמוזג, הרב בן ציון מאיר חי עוזיאל, הרב משה כלפון מסווגים לפי הפרקים השונים בספר. הקובץ נמצא באתר המפמ"ר [בקישור](#).

5. מבחנים מותאמים והתאמות לתלמידים עם לקויות למידה והפרעת קשב

התאמות בדרכי היבחנות לתלמידים עם לקויות למידה והפרעת קשב נועדו לפצות על הקשיים ממקור נורולוגי, הגורמים להפרעת למידה שאינה מאפשרת את הבעת הידע הקיים. ההתאמות מאפשרות לתלמידים אלו לעקוף את תחומי הקושי ללא המגבלות הנובעות מהלקות ולתת ביטוי הולם לידע שרכשו. חשוב שהמורה המלמד את התלמיד יערוך היוועצות בצוות החינוכי בנוגע להתערבות לימודית שתסייע לתלמיד להתקדם באופן עצמאי ככל שניתן. הקניית אסטרטגיות למידה, ארגון ותכנון מסייעות במרבית המקרים ללמידה עצמאית.

מצופה מהצוות החינוכי בבית הספר לקבל החלטות בעניין תלמידים עם לקויות למידה והפרעת קשב, כשהחלטות אלה נשענות בראש ובראשונה על חוות דעת מקצועית של מורי בית הספר ונתמכות על ידי אבחון ולא להיפך. האבחון הוא חלק ממכלול, הנבדק לגבי נחיצות ההתאמות. נוסף לכך, יש חשיבות רבה לפתח את כישורי התלמיד לאורך כל השנים. כלומר, ההתאמות לא מאושרות אוטומטית בעקבות אבחון.

התאמות בסמכות הוועדה הבית ספרית (מתייחסות לשינויים בתנאי הבחינה): הארכת זמן, הגדלת שאלון, התעלמות משגיאות כתיב.

התאמות בסמכות הוועדה המחוזית (המתייחסות לשינויים בתנאי הבחינה, דרך ההצגה, במתן תגובה ובתוכן): שעתוק הבחינה, הקראה על ידי בוחן ניטרלי, הכתבה לבוחן ניטרלי, בחינה בעל פה, מבחן מותאם.

- ההתאמות שיאושרו בוועדה (בית ספרית/מחוזית/ערר) עבור התלמיד, יהיו תקפות בהתאם למצוין באישור ובכפוף לנהלי האגף ללקויות למידה המתעדכנים מידי שנה. תוקף האישור הינו עד תום לימודיו של התלמיד בתיכון ועד גיל 25.

אופן המענה על המבחן המותאם במחשבת ישראל:

המבחן המותאם הוא התאמה בדרכי היבחנות הניתנת לאור המלצות המבוססות על עדות הצוות החינוכי ומגובות באבחון פסיכו-דידקטי. מידע זה עובר לדיון ואישור ועדת התאמות מחוזית. "מבחני הבגרות המותאמים יכללו את כל חומר הלמידה בבחינת הבגרות. הבחירה המתאפשרת בבחינה מותאמת, לא תאפשר להוריד מחומר הלימוד לבחינה" (מתוך הנחיות המזכירות הפדגוגית).

להלן קישור למסמך שאלוני בגרות מותאמים

• **מבחן בע"פ:**

ציון המבחן בעל פה יירשם על טופס 9544 ובאחוזים בלבד. הוראות מפורטות בעניין הבוחנים בעל פה יתפרסמו על ידי אגף הבחינות. ציונים שנתיים יש לדווח באמצעות המנב"סנט ותכנות ההשלמה 24 שעות לפני קיום הבחינה.

6. שאלות עמ"ר ומדגם שאלות עמ"ר

בשנים האחרונות העמקנו את הערך, המעורבות והרלוונטיות (עמ"ר) בלמידה, בהוראה ובהערכה. הדבר בא לידי ביטוי בפיתוח המקצועי ובשיח בכיתה. בשנה זו נעמיק ונרחיב את הנושא בהוראה-למידה-הערכה. אנו מבקשים מכם לשלב את השיח הזה בלמידה ובכיתות.

אנו מזכירים שעיקר מטרתנו היא הלמידה בכיתה, ושתשובה נכונה תהא רק תשובה המבוססת על ידע מתחום הדעת.

להלן [קישור לשאלות עמ"ר](#) שנשאלו במבחני הבגרות במועדי קיץ תשע"ז-תשע"ח במחשבת ישראל.

בשנה הקרובה נעמיק ונרחיב את השיח על המעורבות, הרלוונטיות והערכיות בתוך הלמידה ובהערכה. אנו מבקשים מכם לשלב את השיח הזה בלמידה ובכיתות. כמו כן, נמשיך לשאול את שאלות העמ"ר במבחני הבגרות. שאלות העמ"ר בבגרות יכללו גם סעיפי ידע וערכים.

אנו מזכירים שעיקר מטרתנו היא הלמידה בכיתה, ושתשובה נכונה תהא רק תשובה המבוססת על ידע של תחום הדעת.

בכדי ללמוד עוד על תפיסת העמ"ר ועל שאלות שנשאלו בבחינות הבגרות בתחומי הדעת השונים ראו [כאן](#)

7. נהלים וחלופות הערכה - שאלון: 038183

הנחיות כלליות לגבי ההערכה הבית ספרית בתשפ"ד יפורסמו בהמשך. ככלל, יש לשמור את אקסל הציונים ואת המחווה - התייעוד של כלל מרכיבי ההערכה שעל פיהם נקבע הציון. כמו כן, על בית הספר לשמור מגוון של עבודות ברמות ביצוע שונות לצורכי בקרה ומשוב, כפי שיקבע ויפורסם בהמשך.

מגוון חלופות הערכה ומחווים ניתן למצוא [בקישור](#).

להלן קישור ל**דף נהלים לבניית חלופות בהערכה ביחידת אמונה וגאולה ומאגר מטלות לדוגמא**.

דוגמאות לחלופות ההערכה ניתן לראות במצגת חלופות ההערכה שנשלחה בעבר ומופיעה באתר מפמ"ר מחשבת ישראל. [לחץ כאן למצגת](#). אנו ממליצים לבנות את חלופת ההערכה בהתייעצות עם מנכ"ל בית הספר. ביה"ס ישמור את תיק החלופות במשך 3 שנים לצורך בקרת אגף הבחינות. ציוני חלופת ההערכה יש לדווח בטופס 9545 מקוון לשאלון 038183 (כניסה דרך המנב"ס-נט). אין מגבלה מוגדרת למועד הדיווח וניתן לדווח גם אחרי הבחינה החיצונית.

שכר על הובלת חלופת הערכה או בדיקתה יינתן רק לחלופות הערכה **השקולות למטלת ביצוע**, לדוגמא: הכנת טקס, יצירת סרט, עבודת חקר. המאפיין חלופות אלו הוא ביצוע מורכב ועבודת שטח. **הערה חשובה**: כל מטלת ביצוע מהסוג הנ"ל ודומים לו חייבים להיות מלווים במחווה מדויק.

המורים הנ"ל המעוניינים בשכר על עבודתם ימלאו טופס 9588 על עבודת חקר. (מורים שהובילו חלופות הערכה ולא אמורים לקבל שכר ירשמו את הציון על טופס 9545)

8. שילוב המעורבות החברתית בהערכה החלופית בתחומי הדעת

המזכירות הפדגוגית, המנהל הפדגוגי ומנהל חברה ונוער הפיצו מסמך משותף בנושא "שילוב המעורבות החברתית בחלופות בהערכה". המסמך נכתב כחלק מהתפיסה המערכתית לחינוך ערכי. מסמך זה מחזק את התפיסה המדגישה כי הוראת תחומי הדעת תוך שילוב העיסוק בערכים תורמת ללמידה משמעותית. הוראה המתבססת על חיבור רלוונטי בין החומר הנלמד לעולמו של התלמיד, למידה המשלבת חוויה ערכית וחשיבה ביקורתית.

השילוב בין החלופות בהערכה בתחום הדעת למעורבות החברתית יכול להעמיק את הלמידה המשמעותית. התוכנית תסייע לתלמידים להבין וללמוד היטב את תחום הדעת מתוך ראיית הרלוונטיות של עולם התוכן הלימודי למציאות החיים. לשילוב בין החלופות בהערכה למעורבות החברתית יש ערך חינוכי רב ביצירת מוטיבציה למעורבות אזרחית וחברתית כתוצאה מלמידה המחברת בין עולם התוכן הלימודי למציאות החיים. בדרך זו נסייע לתלמידים בהתפתחותם האישית ובבניית זהותם ונחזק בהם את תחושת ערך העצמי, השייכות והמחויבות לקהילה, לחברה ולמדינה.

9. עולים חדשים [סמל ראשי: 038180] - סמל שאלון: 038184

בשנת תשפ"ד המבחן ביחידת הבסיס "אמונה וגאולה" יהיה בית ספרי, הן לעולים החדשים והן לתלמידים הישראלים. דרכי ההערכה עבור הציונים ישלחו בהמשך בהתאם להנחיות המזכירות הפדגוגית והמפמ"ר.

העולים החדשים ייבחנו על פרק שני (פרק חובה) ופרק נוסף ארוך בחלופת הערכה.

עולים חדשים שיבחנו במבחן המיוחד לעולים (שאלון 038184) ייבחנו על פרק שני (פרק חובה), ובנוסף לכך המורה ייתן להם ציון על פרק נוסף ארוך בחלופת הערכה כפי שיוסבר ב"מבנה המבחן" להלן.

תלמידים שהם עולים חדשים ואשר יבחנו במבחן הרגיל (שאלון 038180), יהיו זכאים לתוספת של 10 נקודות. במידת הצורך יש לוודא עם אגף הבחינות.

במסגרת המבחן העולים יענו, במידת הצורך, גם על שאלות המתיחסות להוגה דעות אחד המופיע בפרק השני בקובץ "הוגי יהדות המזרח" (ר' יוסף חיים מבגדאד – ה"בן איש חי) בקישור

מבנה המבחן: יש לענות על ארבע שאלות מתוך חמש. יש להשיב על שני הסעיפים בכל שאלה שעונים עליה. השאלות הן בסגנון הבגרויות הרגילות של השנים האחרונות ולכן אפשר בהחלט לתרגל שאלות עם התלמידים מבגרויות רגילות. הציון הסופי בבגרות עולים ייקבע כך: (מדווחים עבור העולים שני ציונים):

1. ציון הערכה חלופית (30%) כמו לשאר הכיתה שאלון 038183 בטופס 9545 המקוון.
 2. ציון המבחן החיצוני (70%) [כאמור לעיל - יינתן לעולים ציון שנת].
- אחרי התיעצות עם הגורמים הרלבנטיים במשרד החינוך התקבלה החלטה שלא תהיינה התאמות לעולים חדשים.

יחידת אמונה וגאולה לעולים בבתי ספר ללא הכרה בציון שנתי (סמל ראשי: 038180)

שאלוני עולים לבתי ספר ללא הכרה בציון שנתי, סמל שאלון: 038172, התלמידים יבחנו רק על הפרק השני (אני מאמין) ויענו על 5 שאלות מתוך 6 שאלות. **עולים חדשים ברמת הגבר 038372** - ראו פירוט להלן בסעיף 13 (עולים חדשים רמת הגבר).

10. נבחני משנה

הערה חשובה: יש לבדוק בפרסומי אגף הבחינות את ההנחיות ביחס לנבחני משנה.

1. יחידת בסיס 038182

בשנת תשפ"ד נבחני משנה ייבחנו על שאלון 038182 ויענו על שני פרקים ארוכים (ראשון, שלישי, רביעי, שישי), פרק שני – חובה, ופרק אחד קצר (הפרקים הקצרים: חמישי ושביעי).

2. נבחני משנה שנבחנו בעבר ביחידת – 038106 [מקבילת הגבר']

להזכירכם: לא יהיו יותר שאלוני התוכנית הישנה 038108, 038106. לאור העובדה שלא יהיו בקיץ שאלוני יחידה שנייה מהתוכנית הישנה 038106 נבחני המשנה שנבחנו בעבר בשאלון זה, ייבחנו בשאלון 038382 ויענו על **3 סוגיות ארוכות**. (תורה ומצוות, בחירה והשגחה, עם סגולה)

נא לשים לב לשינוי משנים שעברו. נבחנים אקסטרניים נבחנים על 3 סוגיות ולא על 2 סוגיות ועונים על כל הסוגיות בשאלון 038382.

11. נבחנים אקסטרניים [סמל ראשי: 038180] – ביחידת אמונה וגאולה – שאלון 038182

התלמידים יענו על שני פרקים ארוכים, על פרק שני (חובה) ופרק אחד קצר.

השאלון לאקסטרניים זהה לשאלון 038181 של התלמידים האינטרניים, אלא שהתלמידים נדרשים לענות בו על פרק ארוך נוסף (בחלק 1 יענו על שני פרקים מתוך 1 3 4 6, במקום רק על אחד, כי אין להם חלופת הערכה). הניקוד יינתן כדלהלן: חלק ראשון: $4 \times 12 = 48$ נקודות. חלק שני $3 \times 13 = 39$ נקודות. חלק שלישי: $1 \times 13 = 13$ נקודות – סה"כ 100 נקודות).

מבחן מותאם – שאלון 038182: התלמיד יענה על 5 שאלות כמפורט להלן:

חלק ראשון – התלמיד יענה על 2 שאלות. $2 \times 24 = 48$ נקודות. חלק שני – התלמיד יענה על 2 שאלות לכל שאלה $2 \times 20 = 40$ נקודות. חלק שלישי – התלמיד יענה על שאלה אחת ויקבל 12 נקודות. סה"כ 100 נקודות.

12. יחידות ההגבר [סמל ראשי: 038580]

סמל שאלון חיצוני - 038371 30% מציון הבגרות.

סמל הערכה חלופית – 038383 **ידווח על טופס 9545 מקוון.**

מבנה כולל של בחינות הבגרות ברמת הגבר

1 יח"ל - הציון של יחידת הספרות: (70% - מבחן הבגרות החיצוני; 30% - ההערכה החלופית)
1 יח"ל – הציון של יחידת אמונה וגאולה: (70% - מבחן הבגרות החיצוני; 30% - ההערכה החלופית)
3 יח"ל – רמת הגבר: (30% - מבחן הבגרות החיצוני; 70% - שקלול ההערכות החלופיות על שתי היחידות הבית ספריות). משקל הציונים של התוכנית הבית ספרית יחסית לסוגיה הקצרה ייקבע על ידי בית הספר.

ההלימה בחומרי הלמידה של יחידות ההגבר נמצאת באתר המפמ"ר בקישור: הלימה בהגבר מחשבת ישראל

ממ"ד

יחידת הגבר חדשה – תורה ומצוות

למידה בונה אדם
המזכירות הפדגוגית
אגף א' מורשת

מדינת ישראל
משרד החינוך
הפיקוח על הוראת מחשבת ישראל

בשלושת השנים האחרונות זכינו לקיים ניסוי שהשתתפו בו 50 בתי ספר ובדקנו במסגרת הניסוי את יחידת הלימוד החדשה 'תורה ומצוות'. יחידת לימוד זו מורכבת משלושה פרקים: חגים, תפילה ותורה ומצוות. בע"ה זכינו להצלחה רבה וחוות דעת טובות. לשמחתנו, חומרי הלמידה החדשים ביחידת הגבר זו אושרו על ידי הגורמים המוסמכים. החל משנת תשפ"ד יחידת ההגבר החדשה "תורה ומצוות" תהיה היחידה הבלעדית להיבחנות במסלול ההגבר. לא ניתן יהיה להיבחן על תוכנית הלימודים הישנה לתלמידים ולתלמידות סדירים. בתי ספר המעוניינים להצטרף ליחידת ההגבר מתבקשים לפנות אל המפמ"ר. נייד: 050-6283216.

מבנה השאלון החיצוני – 038371 (יחידת תורה ומצוות)

תורה ומצוות – שתי שאלות מתוך שלוש. לכל שאלה 18 נקודות. סה"כ 36 נקודות.
תפילה – שתי שאלות מתוך שלוש. לכל שאלה 18 נקודות. סה"כ 36 נקודות.
חגים – שתי שאלות מתוך שלוש. לכל שאלה 14 נקודות. סה"כ 28 נקודות.

שאלון מותאם

התלמיד יענה בסך הכל על 5 שאלות, לא יותר משתיים בכל נושא (מהנושאים תורה ומצוות, תפילה, חגים). 20 נקודות לכל שאלה.

מבנה השאלון החיצוני – 038382 נבחני משנה בהגבר אשר אין להם את ההערכה החלופית של ההגבר

הנבחן יענה על שלושת הסוגיות: תורה ומצוות, עם ישראל עם סגולה, בחירה והשגחה. בסוגיית תורה ומצוות, הנבחן יענה על חמש שאלות, 7 נקודות לכל שאלה, סה"כ 35 נקודות. בסוגיית עם ישראל עם סגולה, הנבחן יענה על חמש שאלות, 7 נקודות לכל שאלה, סה"כ 35 נקודות. בסוגיית בחירה והשגחה, הנבחן יענה על חמש שאלות, 6 נקודות לכל שאלה, סה"כ 30 נקודות. לא תהיה הלימה בסוגיית "בחירה והשגחה" במסגרת ההגבר. המבחן יהיה על כל החוברת. בשתי הסוגיות האחרות, הארוכות יותר, ("תורה ומצוות" ו"עם ישראל עם סגולה") ההלימה תהיה כמו בשנים קודמות. ההלימה נמצאת באתר "מחשבת הלב" בקישור.

שאלון מותאם נבחני משנה 038382

הנבחן יענה בסך הכל על שלוש סוגיות. בסוגיית תורה ומצוות, הנבחן יענה על ארבע שאלות מתוך 7, 9 נקודות לכל שאלה, סה"כ 36 נקודות. בסוגיית עם ישראל עם סגולה, הנבחן יענה על ארבע שאלות מתוך 7, 9 נקודות לכל שאלה, סה"כ 36 נקודות. בסוגיית בחירה והשגחה, הנבחן יענה על ארבע שאלות מתוך 7, 7 נקודות לכל שאלה, סה"כ 28 נקודות.

מבנה השאלון החיצוני – 038381 נבחני משנה בהגבר אשר יש להם את ההערכה החלופית של ההגבר

הנבחן יענה על סוגיה אחת מתוך תורה ומצוות, עם ישראל עם סגולה ובחירה והשגחה. וישיב על 5 מתוך 7 שאלות. 20 נק' לכל שאלה, סה"כ 100 נק'.

שאלון מותאם נבחני משנה 038381

התלמיד ישיב על 4 שאלות מתוך 7 שאלות. 25 נק' לכל שאלה, סה"כ 100 נק'.

חלופות הערכה – 038383 – יחידת הגבר

התלמיד יכתוב שתי חלופות הערכה במסגרת התוכנית הבית ספרית. ניתן לשלב מבחן פנימי במסגרת חלופות ההערכה. את ציוני חלופות ההערכה יש להזין על טופס 9545. מורים המעוניינים לקבל שכר על חלופת הערכה, תלמידיהם יעשו חלופת הערכה הכוללת עבודת שטח ומחקר, כגון: עבודת חקר, יצירת סרט, הכנת טקס – המאפיין יצירות אלו הוא ביצוע מורכב ועבודת שטח. יש להזין את הציון על טופס 9588.

13. עולים חדשים - רמת הגבר [סמל ראשי: 038340]

סמל השאלון לרמת הגבר (עולים) 038384. תלמיד עולה חדש יבחן על שלושת הפרקים: תורה ומצוות, תפילה, חגים במתכונת מצומצמת לאור הורדת חלק מהמקורות. מקורות נבחרים ללמידה לקראת בגרות תשפ"ד לעולים חדשים להלן [בקישור](#). מבנה השאלון והניקוד זהים למבנה השאלון הרגיל (038371). אחרי התייעצות עם הגורמים הרלבנטיים במשרד החינוך התקבלה החלטה שלא תהיינה התאמות לעולים חדשים.

14. בתי ספר הנבחנים בהגבר הן במחשבת ישראל והן בספרות

תלמידים שירחיבו ללימודי הגבר בספרות ומחשבת ישראל (הגבר בשני המקצועות) - ילמדו: מקצוע אחד במבנה רגיל, משמע, יחידות החובה בספרות ומחשבת ישראל + 3 הגבר במקצוע המדובר. המקצוע השני יהיה תכנית ייחודית בתיאום עם אגף תוכניות ייחודיות. הבחירה מה ללמוד כתוכנית ייחודית ומה ללמוד כבגרות רגילה עם בחינות חיצוניות תישאר בידי הנהלת בית הספר.

15. השכלה כללית לכתות י' – סמל שאלון 02083 ומדווח בטופס מקוון 9545

במהלך השנתיים האחרונות למדו כ- 6000 תלמידים את יחידת הלימוד החדשה: "חזון החמ"ד בראי מחשבת ישראל" במסגרת השכלה כללית. יחידת הלימוד מופיעה באתר המפמ"ר. מדריך למורה בקישור הנ"ל. בתי ספר המעוניינים ללמוד את יחידת חזון החמ"ד בראי מחשבת ישראל מתבקשים ליצור קשר אישי עם המפמ"ר בנייד: 050-6283216.

בתי ספר המעוניינים ביחידת השכלה כללית שנבחרה בעבר על ידי בית הספר יוכלו להמשיך ביחידה זו. הערכת הלמידה להשכלה כללית תתבצע באמצעות חלופת הערכה. בית הספר יוכל ליזום חלופות הערכה נוספות ומגוונות על פי שיקול דעתו. חלופת ההערכה תיבדק על ידי המורה ותדווח בטופס 9545 מקוון.

16. תוכניות תמ"ר וחלוצי הערכה: סמל שאלון 038188

תוכניות תמ"ר וחלוצי הערכה הן תוכניות הערכה ממירות בגרות. אלו תוכניות חינוכיות פורצות דרך המקדמות הערכה של תכנית הלימודים הקיימת בדרכים ייחודיות של חלופות הערכה. כל אחת מהתוכניות מותאמת לצרכיהם השונים של בתי הספר, והן מבוססות על תפיסת עולם חינוכית ייחודית המקדמת למידה משמעותית. פרטים על הצטרפות על תכנית תמ"ר יפורסמו בע"ה במהלך תשפ"ב.

17. תכנית לימודים במחשבת ישראל ממ"ד למתגיירים

סמל השאלון 1 יח"ל מתגיירים – 38161.

למידה בונה אדם
המזכירות הפדגוגית
אגף א' מורשת

מדינת ישראל
משרד החינוך
הפיקוח על הוראת מחשבת ישראל

התוכנית מורכבת ממבחר הוגי דעות שנלקחו מהפרקים של יחידת הלימוד "אמונה וגאולה". בקישור: [תוכנית לימודים למתגיירים](#). המקורות הותאמו לרמתם של המתגיירים ואף שומרים על רמה נאותה של המבחן, כראוי למבחן בגרות. עבור המתגיירים נבחרו בסך הכל 30 מקורות מתוך 180 מקורות שנמצאים בחוברת "אמונה וגאולה". כל אחד מהתלמידים חייב ללמוד במהלך שנת תש"פ את כל המקורות. המבחן יהיה מבחן מפמ"ר חיצוני.

להלן הנחיות אגף הבחינות:

- רשימת התלמידים הזכאים להיבחן במחשבת ישראל ממ"ד ברמת 1 יחידת לימוד, תיקבע על סמך אישור מנהל בית הספר ומפקח בית הספר.
- שאלון המפמ"ר יהיה בחינה בכתב במועד הבחינה הרגיל שנקבע ע"י אגף הבחינות.
- מחברות הבחינה יועברו אל המרבי"ד לבדיקה חיצונית בהערכה אחת.
- ההיבחנות בשאלון 38161 פוטרת את הנבחנים מהיבחנות במחשבת ישראל 1 יחידת לימוד (בשאלון הרגיל).

18. כניסה לאתרים

אתר המפמ"ר בפורטל משרד החינוך: [מחשבת ישראל – ממ"ד](#)

אתר מחשבת הלב: [מחשבת הלב](#)

באתר מחשבת הלב קיים גם מאגר מבחנים, בגרויות ומתכונות. המבחנים נועדו למורים בלבד (נא לא להעביר לתלמידים). ולכן כדי להיכנס אליהם יש צורך בסיסמה: מבחן1234, המאגר בקישור: [מאגר מבחנים](#).

ניתן לשלוח מבחנים שעשיתם לתלמידים לכתובת: israel.levinger@gmail.com, על מנת שיעלו לאתר לטובת כולם.

19. השתלמויות וימי עיון

במהלך שנה"ל תשפ"ד תתקיימה בע"ה השתלמויות מקוונות בנושאים שונים ומגוונים. הודעה תישלח בהקדם. כולם מתבקשים להירשם להשתלמויות השונות כדי להעשיר את עולמם וידיעותיהם וגם לקבל גמול...

20. קישור לתיק תוכניות לימודים במחשבת ישראל תשפ"ד

כל המורים והמורות מתבקשים לפתוח את הקישור: [תיק תוכניות לימודים לעובדי הוראה - מחשבת ישראל – ממ"ד חטי"ע](#) בתוך תיק זה תוכלו למצוא את הנושאים הבאים בהקשר ליחידת הלימוד אמונה וגאולה: ידע, ערכים, מיומנויות ודרכי ההוראה. בתוך סעיף דרכי ההוראה תוכלו למצוא מגוון פעילויות מסודרות על פי הנושאים הנלמדים. **מומלץ מאד!**

21. רשימה ודרכי התקשרות עם מדריכי מחשבת ישראל

שם המדריך	טלפון	מייל	אזור ההדרכה ותפקיד
מפמ"ר הרב ד"ר יוחאי רודיק	050-6283216	yohairu@education.gov.il	מפמ"ר מחשבת ישראל

למידה בונה אדם
המזכירות הפדגוגית
אגף א' מורשת

מדינת ישראל
משרד החינוך
הפיקוח על הוראת מחשבת ישראל

התיישבותי + מנח"י	hanariklin@gmail.com	054-8038982	ד"ר חנה ריקלין
מרכז	rabbiprins@gmail.com	052-3477358	הרב אלחנן פרינץ
דרום : אשדוד ודרומה	orendamari@gmail.com	05-23121578	הרב אורן דמארי
מחוז ירושלים	oraharon26@gmail.com	052-5202637	גב' אור אהרן
צפון	kaharonit@gmail.com	054-4434002	גב' חגית כהרון
ת"א	barak3ush@gmail.com	05-27254343	הרב ברק שלוש
דרום	bela324@gmail.com	050-6944666	ד"ר בילא בנפרדג'
ארצי	Israel.levinger@gmail.com	054-5698730	ד"ר ישראל לוינגר
מחוז חיפה	revitalher@gmail.com	052-5113383	גב' רויטל הרמן

למידה בונה אדם
המזכירות הפדגוגית
אגף א' מורשת

מדינת ישראל
משרד החינוך
הפיקוח על הוראת מחשבת ישראל

22. סמלי השאלונים במחשבת ישראל:

038181 אמונה וגאולה מבחן חיצוני (נבדק במרב"ד)

038182 אמונה וגאולה לנבחנים אקסטרניים ונבחני משנה (נבדק במרב"ד)

038183 אמונה וגאולה הערכה חלופית (נבדק על ידי המורה ומדווח בטופס 9545 מקוון, בתי ספר הזכאים לתשלום עבור חלופות ההערכה ימלאו טופס 9588 כמפורט בסעיף 6)

038184 אמונה וגאולה מבחן חיצוני לעולים. (יבדק במרב"ד)

038172 אמונה וגאולה מבחן חיצוני לעולים בביה"ס ללא הכרה בציון שנתי (יבדק במרב"ד)

038371 יחידת הגבר חיצונית (יבדק במרב"ד)

038382 שאלון לנבחני משנה מחליף את שאלון 038106

038383 הערכה חלופית של יחידת ההגבר (יבדק על ידי המורה ומדווח בטופס 9545 מקוון)

038384 שאלון לרמת ההגבר לעולים. **ידווח על טופס 9544 ידני (באישור המפמ"ר)**

038372 יחידת הגבר לעולים בבתי ספר שאין להם הכרה בציון שנתי (יבדק במרב"ד)

038188 עבודת חקר (יבדק על ידי המורה וידווח בטופס 9588 מקוון)

02083 השכלה כללית בכיתה י' (יבדק על ידי המורה וידווח בטופס 9545 מקוון)

1 38161 יח"ל מתגיירים

038188 סמל שאלון תמ"ר

* *

**אנו מאחלים לכם לימוד פורה ומשמעותי
מעריכים את ההשקעה והמסירות של כולכם.
מאחלים לכל תלמידנו הצלחה במבחני הבגרות
ובעיקר בהפנמת הלמידה אל דרכם בחיים.
יוחאי רודיק וצוות ההדרכה**

* *